

11-1-1988

กษัตริย์นักปราชญ์ผู้ทรงใช้พระนามแฝงมากที่สุด

นฤมล เจริญเพ่า

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/arj>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

เจริญเพ่า, นฤมล (1988) "กษัตริย์นักปราชญ์ผู้ทรงใช้พระนามแฝงมากที่สุด," *วารสารวิทยบริการ Academic Resources Journal*: Vol. 10: No. 2, Article 2.

DOI: 10.58837/CHULA.ARJ.10.2.2

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/arj/vol10/iss2/2>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in วารสารวิทยบริการ Academic Resources Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

Abstract

King Vajiravudh the Great and His Great Numbers of Pseudonyms

Narumon Charoenphao

King Vajiravudh or King Rama VI was the great Thai scholar who thereby was unanimously bestowed the title of “Somdet Phramahathiratchao”. He possessed more than 100 pseudonyms which could be regarded as the most pseudonyms-owned scholar. This article attempts to compile his pseudonyms by classifying into 78 Thai and 24 foreign languages, altogether 102 pseudonyms. All these pseudonyms are listed together with titles of literary works used with each pseudonym.

กษัตริย์นักปราชญ์ผู้ทรงใช้พระนามแฝงมากที่สุด

นฤมล เจริญเผ่า*

เมื่อเอ่ยถึงกษัตริย์ผู้ทรงเป็นนักปราชญ์ของไทยเรา หลายคนเป็นต้องรำลึกถึงพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงพระปรีชาสามารถอย่างล้ำเลิศแห่งวงวรรณกรรมจนได้รับพระสมัญญานามว่า “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” แต่นอกเหนือจากพระนามดังกล่าวนี้แล้ว พระองค์ยังทรงมีพระนามที่ทรงใช้เป็นพระนามแฝงอีกมากกว่า 100 พระนามด้วยกัน ซึ่งจัดได้ว่าทรงเป็นปราชญ์ที่ใช้นามแฝงมากที่สุดก็ว่าได้ ซึ่งการที่ทรงมีพระนามแฝงมากเช่นนี้ ก็เป็นเพราะทรงโปรดที่จะใช้พระนามแฝง และได้ทรงใช้พระนามแฝงเหล่านี้กับงานพระราชนิพนธ์ต่าง ๆ รวมทั้งทรงใช้ในกิจการต่าง ๆ ที่ทรงเกี่ยวข้องด้วย เช่น ทรงใช้พระนามแฝงว่า นายราม ณ กรุงเทพ เมื่อจะทรงเป็นนาคผู้หนึ่งของกุสิดิษานี เป็นต้น

นอกจากนี้ สาเหตุของการที่ทรงใช้พระนามแฝงในกิจการต่าง ๆ ก็ยังมีผู้สันนิษฐานกันอีกด้วยว่าทรงมีพระราชประสงค์ที่จะเสนอความคิดเห็น ในทางก่อให้เกิดสารัตถประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม อย่างไรก็ตาม ในฐานะที่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในยุคของการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช พระบรมราชโองการใดก็ตามที่ได้ทรงวินิจฉัยออกมาทางสนั่นนั้น จำเป็นที่ทุกคนจะต้องถือเสมือนเป็นต้วบทกฎหมาย ซึ่งจะไม่มีการสามารถกราบบังคมทูลคัดค้านได้ ซึ่งความเป็นจริงดังกล่าวนี้ก็ขัดกับพระราชประสงค์ในอันที่จะทรงวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ชาวไทย ดังนั้นจึงทรงใช้พระนามแฝงเพื่อที่จะทรงสามารถเสนอพระราชดำริ หรือพระราชวินิจฉัยในฐานะของบุคคลทั่วไปได้

จากการรวบรวมพระนามแฝงของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโดย นางอุสาคี มากันต์ ซึ่งคณะอนุกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ ฯลฯ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นผู้จัดพิมพ์ สามารถประมวลพระนามแฝงได้ทั้งสิ้น 102 พระนาม โดยเป็นพระนามภาษาไทย 78 พระนาม และเป็นภาษาต่างประเทศอีก 24 พระนาม ดังต่อไปนี้

พระนามแฝงและตัวอย่างที่ทรงใช้

1. แก้ว ณ อยุธยา	ผู้แสดงละครเรื่อง “เสือเผ่น” และ “หาเมียให้ผัว”
2. ไก่เขียว	ผู้เขียนบทละครล้อเลียนเรื่อง “ทั้งจิตรกิตติลัง” ส่วนวันที่ 1

* นฤมล เจริญเผ่า อ.บ. (บรรณารักษศาสตร์), M.L.S. (University of Pittsburgh) บรรณารักษ์งานบริการสิ่งพิมพ์พิเศษ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. คอแดง
 4. คอยุโรป
 5. ความเห็นเอกชน
 6. จุติสมิต
 7. เจ้าเอะ
 8. ท่านราม
 9. ไทยศรีวิไล
 10. ไทยอีกคนหนึ่ง
 11. น.พ.ส.
 12. น.ภ.
 13. น.ร.
 14. น้อยลา
 15. นักเรียนเก่า
 16. นักเรียนเก่าอีกคนหนึ่ง
 17. นักเรียนคนหนึ่ง
 18. นักเรียนอีกคนหนึ่ง
 19. นายท.ป.ส.
(นายกทวีปปัญาสมิตร)
 20. นายกองใหญ่
 21. นายแก้ว
 22. นายแก้ว นายขวัญ
 23. นายจรงค์
 24. นายราม ณ กรุงเทพฯ
 25. เนติบัณฑิตไทยผู้หนึ่ง
 26. บรรณาธิการจุติสมิต
 27. บรรณาธิการสมุทรสาร
 28. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทย
 29. บรรณาธิการใหญ่แห่งจุติสมิต
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “คดีอีกฝ่ายหนึ่ง”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “ทาสแห่งอิสรภาพ” ละครที่เล่นเมื่อวันเสาร์
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “เปลี่ยนประเพณีการเลือกคู่ของเจ้านายอังกฤษ”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “รับอาสา” และคำคม “เก็บเล็กผสมน้อยในจุติสมิต”
- ผู้เขียนบทละครล้อเลียน เรื่อง “ตั้งจิตรกิดคลั่ง” ส่วนวันที่ 2
คือนายราม ณ กรุงเทพฯ ฯ ในจุติสมิต
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “เปรียบเทียบสกุลกับชื่อแซ่”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “ไม่เห็นชอบด้วย”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “นักฟุตบอลแสดงความกล้าหาญ”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “บรรดาถ้อยคำที่ใช้ในภาษาของตน”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “เด็กสมัยใหม่กับบุหรี”
- ผู้เขียนนิทาน เรื่อง “สาวคำทำเหตุ”
- ผู้เขียนบทความ “ศัพท์วิเคราะห์พริตพรากรหรือพลัดพรากร”
- ผู้เขียนบทความ “พินิจและพินิจ”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “สมอพิเภก”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “ภูมิขและวังสวรรค์” บทความ “ภูเก็ทหรือภูเก็จ”
- ผู้เขียนบทละคร เรื่อง “ชิงนาง” และ “นิทานสโมสร”
- ผู้เขียนเบ็ดเตล็ด เรื่อง “ข้อบังคับป้องกันความเกียจคร้านของสมาชิก-เสือป่า”
- ผู้เขียนสารคดี เรื่อง “จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ตั้งแต่ 8 เม.ย.-31 พ.ค. ร.ศ 118”
- ผู้เขียนนิทานชุด “นิทานทองอิน”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “ชอบกลอยู่”
- นาครแห่งจุติสมิต ผู้เขียนบทความ เรื่อง “ใครเป็นขณะจุติสมิต”
- ผู้เขียนสารคดี เรื่อง “การจับกลางทะเล”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “ข้อความที่ลงในจุติสมิต”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “ผู้ทำลายเรือลูซิเทเนีย” และ “เสือทะเล”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “ความเห็นเรื่องรถลาก” และ “ควรวอ่านด้วยวิจารณ์”
- เขียน “คำนำจุติสมิตฉบับพิเศษ 3 ม.ค. 2462”

30. โปรเฟสเซอร์โดมันต์
 31. พระขรรค์เพชร
 32. พรานบุญ
 33. พันทา
 34. พันแหลม
 35. พาลี
 36. ม.ว.
 37. ม.ว.ร.
 38. มหาสมิต
 39. ร.จ.
 40. ร.ร.
 41. ราม
 42. รามจิตติ
 43. ราม ณ กรุงเทพ
 44. ราม ปร.
 45. ราม ร.
 46. รามราชมนี
 47. รามวิชิต ปร.
 48. รามวิชิต ร.
 49. เลขานุการ
 50. ว.ป.ร.
 51. วชิร
 52. ว.ร.
 53. วชิราวุธ
 54. วชิราวุธ ปร.
 55. วรณสมิต
 56. วรสมิต
 57. วิภาสมิต
 58. วิริยะสมิต
 59. ศ. ธนัญชัย
- ผู้แต่งการเล่นกลที่จิตรลดาสมาคาร 13 ก.ย. 2456
- ผู้เขียนบทละคร เรื่อง “เห็นแก่ลูก” และนิทาน เรื่อง “เที่ยวเมืองนรก”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “วิธีเรียงกับข้าว”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “ฟิลิปโป้นักปลิงแซม”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “กรุงเทพฯ เข้าสงครามแล้ว” และนิทาน เรื่อง “นิทานทหารเรือ”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “วิธีเพาะพลเมืองให้เกิดเป็นคนมั่งมี”
- ผู้เขียน “คำชี้แจงบทพากย์และเจรจาในชุดพิธีกรรมกัญญา”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “แก่นิสัย”
- ผู้เขียนคำคม “เราขอชักชวน”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “แถลงการณ์ประเทศกรีซ” และ “ไม่เรียกว่า-
คฤกฤ”
- ผู้เขียน “ภาพออกกร้านงานฤดูหนาว”
- ผู้เขียนเบ็ดเตล็ด “ชื่อมหาดเล็ก กรมพิณพาทย์”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “คุณและโทษแห่งการมีคู่”
- นาครแห่งดุสิตธานี ผู้เขียน “เบ็ดเตล็ดในดุสิตสมัย”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “เสรีภาพแห่งทะเล”
- ผู้เขียนสารคดี “พระราชนิพนธ์ค่านาพิเศษ เรื่อง แสดงคุณานุคุณ”
- เจ้าอาวาสวัดธรรมมาธิปไตย เขียนเทศนา “ศราทธพรตเทศนา”
- ผู้เขียนร้อยกรอง “รำพึงถึงพระร่วง”
- ผู้เขียนสารคดี “พระราชนิพนธ์ค่านาละครเร่กรมมัย เรื่อง ตามใจท่าน”
- เขียนใน “ทวิปัญญาสโมสร”
- ผู้เขียนบทละคร เรื่อง “ตึกแทน” และ “รามเกียรติ์ ชุดของถนน”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “พระราชวังสัน”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “การสงคราม”
- ผู้เขียน “ระเบียบความประพฤติเรียบร้อย”
- ผู้เขียนร้อยกรอง “อวยพร 2459 วสันตดิถีลภกันท์”
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง “เครื่องหมายแห่งธงไตรรงค์”
- ผู้เขียน “โคลงสุภาษิต”
- ผู้เขียนร้อยกรอง “ชมประทีปในงานเฉลิมพระชนมพรรษา 2461”
- ผู้เขียน “ชวนหัว” ในดุสิตสมิตฉบับพิเศษ
- ผู้เขียนสารคดี เรื่อง “ตามเสด็จโคราช”

60. ศรีธนญชัย ผู้เขียนสารคดี เรื่อง Eliministic Journalism
61. ศรีอยุธยา ผู้เขียนบทละคร “เหลือแก้ว”
62. ศารทูล ผู้เขียนร้อยกรอง เรื่อง “รำพึง” และ “เตือนใจไทย”
63. สภานายก ผู้เขียน “ระเบียบการวิวิธนาการละครพูด เรื่อง ต๋อนรับลูก”
64. สวัสดิศตมิต ผู้เขียนร้อยกรอง เรื่อง “แดงครวญ”
65. สุกรีพ ผู้เขียนบทความ เรื่อง “คอเรสปอนเคนซ์”
66. เสือเหลือง ผู้เขียนบทความ เรื่อง “ความเห็นของเสือป่ากรุงเทพ ฯ ผู้ 1”
67. โสธ ผู้เขียนบทความ เรื่อง “มูลเหตุของความเจริญ”
68. โสธสมิต ผู้เขียนบทความ เรื่อง “สัมผัสหรือสามผัส”
69. หนานแก้วเมืองบุรณ ผู้เขียนร้อยกรอง เรื่อง “ลิลิตพ่ายพ”
70. หนานลา ผู้เขียน “ข้อบังคับฟุตบอลล์” (แก้ไขใหม่)
71. หัตถชัย ผู้เขียนนิทานและบทชวนหัว เรื่อง “เหลวแหลก”
72. ใหญ่ นามในบทประพันธ์ บรรยายว่าใครเป็นบรรณาธิการคุสิตสมิต
73. อ.พ. ผู้เขียนบทความ เรื่อง “แบบคนป่า” และ “ความประพฤติกุศลกรรม”
74. อัญชัน ผู้เขียนร้อยกรอง เรื่อง “ความรู้เล็กๆ น้อยๆ” ในคุสิตสมิต
75. อัครพาหุ ผู้เขียนบทความ เรื่อง “โคลนตลิด” และ “ความเข้าใจผิด”
76. อุบาสก ผู้เขียนบทความ เรื่อง “พระภิกษุไม่ควรดูฟุตบอลล์”
77. อุบาสกอีกคนหนึ่ง ผู้เขียนบทความ เรื่อง “พระภิกษุฟุตบอลล์”
78. เอกชน ผู้เขียนบทความ เรื่อง “การสักเครื่องหมาย”
79. Asavabahu ผู้เขียน เรื่อง “Siamese Art”
80. Baron V. d’ Ayudhya อธิบดีพิธีการทูตในโครงการ “The New Republic”
81. Brother Carlton ผู้เขียน “Steamers Jetties”
82. C.H.T. ผู้เขียน เรื่อง “The Second ghost of Phra Kanong”
83. Carlton ผู้เขียน “Letters to the Butterflies”
84. Carlton H. Terris ผู้เขียนบทละคร เรื่อง “Evelyn” “The King’s Command”
85. Count d’ Ayudhya ประธานวุฒิสภาในโครงการ “The New Republic”
86. Dilton Marsh ผู้เขียนบทละคร เรื่อง “A Turn of Fortune’s Wheel”
87. Yeneral Michael d’ Ayudhya ประธานาธิบดีในโครงการ “The New Republic”
88. K. ผู้เขียน เรื่อง “ชาติสะลาฟกัมตตอน”
89. Khon Thai ผู้เขียน เรื่อง “The White Elephant” yarn
90. M.V. ผู้เขียนบทละคร เรื่อง “Plotters & Victims”
91. M. Virginius ผู้เขียนนวนิยาย เรื่อง “Frederich IV of Imaginatia”

92. Marcus Virginius	ผู้เขียนบทละคร เรื่อง “Lord Vermont V.C.”
93. Oxonian	ผู้เขียน เรื่อง “Letters to the Editor”
94. Phra Khan Bejra	ผู้เขียนบทละครเรื่อง “The Shield”
95. R	ผู้เขียน “The Siamese Attitude Towards Europeans”
96. Sri Ayudhya	ผู้เขียนละคร เรื่อง “The Man in Khaki”
97. Sri Dhanonjai	ผู้เขียน เรื่อง “Eliministic Journalism”
98. T.M. Vanjohn	ผู้เขียนเรื่องสั้น “How Billy Strangway was Captured”
99. Tom Toby	ผู้เขียนบทละคร เรื่อง “Traitor”
100. V	ผู้เขียน เรื่อง “A Surprise Contribution”
101. V.R.	ผู้เขียนบทละคร เรื่อง “The Locusts” “Secret Memorandum”
102. Young Tommy	ผู้เขียนคำประพันธ์ เรื่อง “Jolly Jack”

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้พระนามแฝงแต่ละพระนามสำหรับบทพระราชนิพนธ์และกิจการแต่ละประเภท ซึ่งพระนามแฝงที่ทรงใช้ในงานประเภทต่าง ๆ ได้แก่

1. น้อยลา สำหรับพระราชนิพนธ์นิทานและเรื่องชวนหัว เช่น ในหนังสือ “ทวิปัญญา” ก่อนเสวยราชสมบัติ
2. นักเรียนเก่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับภาษาไทย การเขียนตัวสะกดการันต์
3. นายแก้ว นายขวัญ สำหรับพระราชนิพนธ์ที่เป็นนิทานแบบไทย ๆ
4. พระขรรค์เพชร พระราชนิพนธ์บทละครย่อย ๆ ก่อนเสวยราชสมบัติ
5. พันแหลม ใช้กับบทพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับทหารเรือ
6. รามจิตติ หรือ ร.จ. สำหรับเรื่องเกี่ยวกับบ้านเมืองหรือเสียดสี เช่น ‘ปลูกใจเสียดสี’ ‘ประโยชน์แห่งถนนในหัวเมือง’ ‘อำนาจคือธรรม’ ‘ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ’ ‘ตำนานชาติอื่น’ ‘ไม่ต้องการเหี้ย’ ฯลฯ
7. เลขานุการ ทรงเริ่มใช้เมื่อออกหนังสือทวิปัญญาฉบับปฐมฤกษ์ใน พ.ศ. 2447 ก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ เพราะทรงเป็นเลขานุการของหนังสือพิมพ์
8. ศรีอยุธยา สำหรับบทละครพูดชวนคิด เช่น “แก้แค้น” “โพงพาง” “วิสัยเลือกคู่” “สามตี” “หลวงจำเนียรเดินทาง” “ท่านรอง” “สักกระวาน่าหนาว” ฯลฯ
9. สุกรีพ พระนามแฝงในหนังสือพิมพ์ทวิปัญญา เป็นเรื่องสงครามที่สมมติขึ้น มาจากเรื่องที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นจริง ๆ และเรื่องอื่น ๆ ด้วย เป็นต้น
10. ทนทานแก้วเมืองบุรณ ทรงใช้พระราชนิพนธ์นิราศ “ลิลิตพ่ายพ” เมื่อก่อนเสด็จครองราชสมบัติ โดยมีความหมายดังนี้

ทนทาน	ภาษาพ่ายพหมายถึงผู้เคยอุปสมบทแล้ว
แก้ว	หมายความว่า วชิราวุธ
เมืองบุรณ	หมายความว่า ทรงกรมเทพทวาราวดี

11. อ.พ. ทรงใช้ให้ความเห็นเรื่องคำว่า เอคิเตอร์ ควรจะแปลว่า บรรณาธิการ
12. อัครหาหุ มักทรงใช้สำหรับบทความเกี่ยวกับการเมืองและการปลุกใจ พระนามแฝงนี้ จมื่นอมร-
คุณารักษ์สันนิษฐานว่า น่าจะมาจากบทสวดพุทธคุณ คือ บทอิติปิโส ทรงความที่ว่า อะนุตตะโร
ปริสทัมมะสาระถิ ซึ่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงแปลว่า “เป็น
สารถิแห่งบุรุษ ฟังฝึกได้ไม่มีผู้อื่นยิ่งไปกว่า” ดังนั้นจึงทรงใช้ชื่อของพุทธคุณนี้เป็นพระนามแฝง
ในการเขียนเรื่องที่จะอบรมสั่งสอนประชาราษฎร์โดยทางหนังสือพิมพ์ เช่น “หนังสือพิมพ์ไทย”
หนังสือพิมพ์ “บางกอกไทม์” ทั้งฉบับไทยและอังกฤษ และหนังสือพิมพ์ในเครือสกุล “กุดติลก”
 เป็นต้น

พระนามแฝงทั้งหมดเหล่านี้ และการที่ทรงเลือกใช้พระนามแฝงกับการแต่ละประเภทนั้นเป็นเครื่องยืนยัน
ถึงพระราชอัจฉริยะของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหา-
กษัตริย์ราชผู้ทรงเป็นจอมปราชญ์ของประเทศไทย สมดังพระนามว่า “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” โดยแท้

เอกสารอ้างอิง

- คณะอนุกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ ฯลฯ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.
พระนามแฝงของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. (กรุงเทพฯ) : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2524.
- ไสว วัฒนเศรษฐ. เกียรติคุณพระมงกุฎเกล้าฯ กษัตริย์นักปราชญ์ของชาติไทย. (พระนคร) : โรงพิมพ์วัฒนา-
พานิช, 2500.
- อมรคุณารักษ์, จมื่น (แจ่ม สุนทรเวช). มหาเล็กในทำเนียบ สุนัขปริศนา นามแฝงของมหาบุรุษ. (กรุงเทพฯ) :
องค์การค้าของคุรุสภา, 2517.